

Урок навчання грамоти
1 клас
Букварний період

Тема: Звук [і], буква І, і. Звук [і] в ролі окремого слова.

Мета: Ознайомити учнів з артикуляцією звука [і], позначення його буквою «і». Вивчити букви «І, і». Пояснити дітям, що буква «і» позначає м'якість попередніх приголосних звуків. Збагачувати активний словник учнів.

Розвивати навички читання складів та слів з буквою «і», фонематичний слух, пам'ять, увагу, спостережливість; удосконалювати вміння робити звуко-буквений та звуко-складовий аналіз; дати уявлення про «І» як звук і окреме слово. Вдосконалювати вміння дотримуватись правил дорожнього руху.

Виховувати інтерес до навчання.

Обладнання: казковий герой Світлофор Моргаймо; сигналики червоного, жовтого, зеленого кольорів; картки з розсипаними словами; фішки для звуко-буквеного аналізу; дзеркальце; каса букв; склади на парашутах; предметні малюнки тематичної групи «Транспорт»; сигнальні картки.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку

1.1. Привітання

Привітаємось.

Я – з вами,

Ви – зі мною

І з гостями.

Всі до мене поверніться,

Один одному всміхніться.

Ми сідаємо за парти –

Урок уже почати варто.

1.2. Створення психологічного мікроклімату

- Сьогодні на уроці нам потрібні уважні, розумні, організовані, кмітливі, а ще дружні і веселі діти.

(Роздаю дітям фішки – червоні, жовті, зелені)

- Кожен з вас отримав фішки певного кольору. Я не даремно обрала саме ці кольори, адже вони допоможуть нам на уроці, а ще вони є певною підказкою для зустрічі того, хто буде з вами протягом всього уроку. Підніміть фішки вгору. Де можна зустріти одночасно ці три кольори? *(На світлофорі)*

- Що означає кожен з цих кольорів?

- Я відкрию вам секрет. У нас проходить місячник правил дорожнього руху, саме тому Світлофор Моргайко буде супроводжувати нас на уроці.

- Для чого потрібні світлофори?

- Отож, червоний – увага, жовтий – підготуватися, зелений – даю сигнал на початок плідної роботи.

II. Актуалізація навчальної діяльності

- Увага! Розпочинаємо урок, готуємо наші вухка і ротик до уроку.

2.1. Мовне дихання

- Здуйте кульбабку.
- Подуйте на гарячий чай.
- Подуйте на пелюстки квітки, що на долоні.

2.2. Артикуляційна зарядка

- А зараз підготуйте ротик до уроку.

Вітерець у полі – ш-ш-ш.
Прилетів комарик – з-з-з.
Повзе вуж у траві – с-с-с.
Заспівав жучок – ж-ж-ж.
Сердитий вовчок – р-р-р.
Пролетів птах – шух-шух-шух.
Запихкав їжачок – пих-пих-пих.
Забриніла бджола - дж-дж-дж.
Дзюркоче вода - дз-дз-дз.

2.3. Фронтальна робота

- Що ви щойно вимовляли – окремі звуки чи слова?
- Тварини спілкуються звуками, а як розуміють одне одного люди?
- З чого складається речення?
- Що речення виражає?
- З чого складаються слова?
- З чого складаються склади?
- З якими звуками ми вже знайомі?
- Що можна сказати про звуки [а,о,у,и]?
- А про звук [м]?
- Якими буквами позначаються звуки [а,о,у,и,м]?

2.4. Гра «Букви розсипались»

Робота в групах

- Ви знаєте, коли я ішла до вас на урок, то несла слова, з якими хотіла познайомити, але на порозі класу пчихнула і всі букви у словах розсипалися. Допоможіть мені продовжити урок і складіть слова із цих букв. Слів було 3, тому вам треба об'єднатися у 3 групи, щоб їх скласти.

(Об'єднання в групи за кольорами – червоний, жовтий, зелений)

(Розсипані слова записані на картках відповідних кольорів)

1 група – море

2 група – муха

3 група – мішок

- Які слова у вас утворилися?

2.5. Робота зі словами

Робота в парах

- Назвіть перше слово. Поділіть його на склади. Назвіть перший склад цього слова. Викладіть його фішками на парті.
- Назвіть друге слово. Поділіть його на склади. Назвіть перший склад цього слова. Викладіть його фішками на парті.
- Назвіть третє слово. Поділіть його на склади. Назвіть перший склад цього слова. Викладіть його фішками на парті.
- Подивіться на ці склади. Вимовіть їх ще раз.
- Що в них спільного?
- Чим вони відрізняються?
- Який звук у цих складах для вас є новим? (Звук [i])

III. Робота з новим матеріалом

3.1. Ознайомлення із звуком

- Сьогодні ми познайомимось із звуком [і].

3.2. Вимовлення звука в «чашеку»

(Діти складають долоні у вигляді «чашечки» і промовляють у неї звук)

3.3. Робота з дзеркальцем

(Діти вимовляють звук і дивляться у дзеркальце)

- Коли ми вимовляємо звук [і], наші губи розкриті у посмішці, кінчик язичка впирається у нижні зуби, повітря проходить через рот.

- Вимовте цей звук за мною ще раз. Чи є перешкоди у вимові? Який цей звук? Чому він голосний?

3.4. Гра «Впіймай звук»

- Зараз я називатиму слова, ваше завдання: якщо в слові є звук [і] – ви плескаєте в долоні, якщо нема – не плескаєте.

Сова, сіно, мило, село, літак, лікоть, мак, лак, сік, місто, миска, мірка.

3.5. Добір слів зі звуком [і]

3.6. Позначення звука буквою

Представленнямолої і великої літери «і»

- Звук [і] позначається буквою «і».

- На що схожа ця буква?

*Буква «і» - неначе свічка,
З ясним вогником вгорі.
А погасне – чорний гнотик
Стане крапкою над «і».*

3.7. Заселення літери в касу

- У касі буква «і» живе біля «и».

3.8. Гра «Впіймай букву»

- Зараз ми пограємо у гру «Впіймай букву». Я показуватиму вам букви, а ви їх будете читати пошепки, якщо а покажу букву «і», то ви будете читати дуже голосно.

МА І О І У И І А І І О І У

3.9. Опрацювання великої літери

- Коли вживають велику літеру «І»? *(Велику букву «І» вживають на початку речення, коли пишуть імена чи прізвища)*

- Придумайте імена, які починаються на «І».

3.10. Робота зі складами

- Наш Світлофор Моргаймо пропонує вам завдання від своїх кольорів. Перше завдання від червоного кольору. Завдання вам доставив ЛІТАК.

- Вимовте це слово. Де чуєте звук [і]?

- З літака на парашутах спустилися склади, які ви маєте прочитати.

МА МО МУ МИ МІ – читають хлопчики.

АМ ОМ УМ ИМ ІМ – читають дівчатка.

- Чим відрізняються ці склади? *(У складах літери помінялися місцями)*

- Порівняйте вимову складів МИ і МІ. Який можна зробити висновок? *(І пом'якшує попередній приголосний звук)*

3.11. Гра «Доповни слово»

- Ми попрацювали зі складами, а зараз пропоную ввести склади у слова. Тому наступне завдання від жовтого кольору. Воно прибуло до нас на МІКРОАВТОБУСІ.

- Вимовте це слово. Де чуєте звук [і]?

- Жовтий колір вже сам за себе говорить, що необхідно підготуватися і буди уважними, адже для вас є непросте завдання. На кожному світлі світлофорика є склад. Вам треба його доповнити, щоб утворилося слово.

Склади **МІ, ЛІ, ВІ**

3.12. Складання речень

(Викликаю кілька учнів хлопчик і хлопчик, хлопчик і дівчинка, дівчинка і дівчинка)

- Хто це?

(Діти називають пари утворюючи речення)

- Складіть схему речення.

- Зараз всі встаньте і парами візьміться за руки.

(Вчитель показує на пару, а учні називають хто це)

- Отже, виявляється буква І може бути окремим словом у реченні.

- Отож, далі завдання від зеленого кольору, яке нам доставила ВАНТАЖІВКА.

- Вимовте це слово. Де чуєте звук [і]?

- Завдання наступне: скласти речення зі словом І, опираючись на схеми.

..... і ..... – фрукти

..... і ..... – овочі.

..... і ..... – тварини.

IV. Узагальнення вивченого матеріалу

4.1. Робота з «Букварем»

- Погляньте на сторінку «Букваря». Вгорі написано склади, ми їх вже читали, тому ми прочитаємо слова в колонці.

4.1.1. Читання «ланцюжком»

4.1.2. Читання з відповідною інтонацією

(Учні читають слово з такою інтонацією, як читає вчитель)

4.1.3. Опрацювання прочитаних слів

- Чим ці слова подібні?

- Чим вони відрізняються?

4.1.4. Робота з малюнками

- Погляньте нижче. Назвіть зображені предмети.

- У яких із цих слів є звук [і]?

- Коли потрібне світло свічки і місяця?

- Що можна сказати про літак і ракету?

- Де і як їде тролейбус та трамвай?

- Яким одним словом можна назвати літак, ракету, тролейбус, трамвай?

- Транспорт є наземний, водний і повітряний. Подумайте і скажіть, рух якого виду транспорту регулюється світлофором?

4.2. Гра «Так чи ні»

Робота з сигнальними картками

- Пропоную вам допомогти Світлофорові Моргайку регулювати рух транспорту. Для цього пограємо у гру. Я показуватиму вам картки з транспортними засобами. Якщо в назві є звук [і] – ви піднімаєте зелений сигналик, якщо нема – червоний.

V. Підсумок уроку

- З якою буквою ми сьогодні познайомилися?

- Який звук вона позначає?

- Доведіть, що він голосний.

VI. Оцінювання уроку